5431 27 MEI 2015

Vlaamse Regering

Ministerieel besluit tot bescherming als monument van de begraafplaats 'Oud kerkhof' in Torhout

DE VLAAMSE MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, I, 7;

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006, 27 maart 2009 en 11 mei 2012;

Gelet op het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 12.3.1, laatst gewijzigd bij het decreet van 4 april 2014;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 25 juli 2014 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 17 oktober 2014;

Gelet op het ministerieel besluit van 21 mei 2014 tot vaststelling van een ontwerp van lijst van de als monument te beschermen begraafplaats 'Oud kerkhof' in Torhout;

Gelet op de behandeling van de uitgebrachte adviezen en ingediende bezwaren door Onroerend Erfgoed en gelet op het advies van de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed van 2 april 2015,

BESLUIT:

Artikel 1. Wordt beschermd overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten:

Wegens de historische en de artistieke waarde als monument:
Begraafplaats 'Oud kerkhof', gelegen in
Torhout, Bruggestraat zonder nummer
bekend ten kadaster:
Torhout, 2de afdeling, sectie C, perceelnummer 921F (deel)
zoals afgebakend op bijgevoegd plan.

./.

Art. 2. Het algemeen belang dat de bescherming verantwoordt, wordt door het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van de volgende intrinsieke waarden gemotiveerd:

Historische waarde:

Begraafplaats opgericht in 1834 als direct gevolg van de Napoleontische wetgeving uit 1804. De vormgeving met omhaging en calvarie gaat terug op de eisen voor de inrichting van een begraafplaats zoals in dezelfde wet uit 1804 en de aanpassing onder koning Willem I uit 1829 werd omschreven.
Door de aanleg van de begraafplaats buiten de dorpsgemeenschap werd tegemoet gekomen aan een verzuchting van de Verlichting waarbij omwille van hygiënische redenen een begraving midden de leefgemeenschap (in de kerk of op het kerkhof) niet langer gepast geacht werd.
De begraafplaats van Torhout getuigt door de plaatsing van grootse gedenktekens door de lokale elite langs hoofd- en zijpaden van de sociale differentiatie die in de maatschappij van de 19de en de 20ste-eeuw bestond. De band met de calvarie als centraal punt op de begraafplaats, en meest populaire plaats om begraven te worden, blijkt uit de rijke en oudste graftekens die in de nabijheid van de oude calvarielocatie door de sociale elite werden opgetrokken. Het centrum van begraving werd in 1883 verplaats naar de huidige locatie. Toen kregen priesters en geestelijken een grafplaats onder en in de nabijheid van de calvarie. De graftekens opgesteld op de binnengebieden getuigen van de lagere sociale klassen in de maatschappij.

Historische, in casu architectuurhistorische waarde:

Begraafplaats bestaande uit een structurerend rastervormig padenpatroon, typerend voor de begraafplaatsen in de eerste helft van de 19de eeuw. De calvarie geldt als de centrale plaats van de begraafplaats. Ze is opgetrokken op de centrale as van de begraafplaats, in het verlengde van de toegangspoort.

Artistieke waarde:

Begraafplaats met een collectie graftekens die de 19de en 20ste eeuw overspannen en een zeer goed beeld geven van de vorm-, stijl- en materiaalevolutie in de funeraire kunst in een regionaal centrum. De vormgeving varieert van de eenvoudige (hoofd)stèle naar grafplaten, tombes, kruisen, driedimentionaal beeldhouwwerk tot grafkapellen.
De meest gangbare stijlen als neoclassicisme, neogotiek, eclectisme, art deco en de sobere modernistische vormgeving van de jaren 1950 en 1960 zijn aanwezig. Blauwe Hardsteen in combinatie met witte marmer wordt het meest aangetroffen bij de graven van de elite langs de paden. Op de binnenzones komen opvallend veel graftekens voor opgetrokken uit gietijzer (kruisen), beton en kunststeen. Door de versoberde vormgeving in de 20ste eeuw getuigen de graftekens van de opkomende uniformiteit en reproduceerbaarheid van het grafteken.
De collectie graftekens van de hand van André Taeckens en Antoon van Parijs zijn kwalitatief hoogstaande voorbeelden van twee- en driedimensionale gebeeldhouwde grafkunst. Ze dateren uit het tweede en derde kwart van de 20ste eeuw toen de grafkunst op zijn laatste benen liep. Het

oorlogsteken van de hand van André Taeckens uit 1949 is een representatief voorbeeld van zijn sobere doch symboolgeladen vormentaal.

Art. 3. Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

De voorschriften bepaald in hoofdstuk 6 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en hoofdstuk 6 van het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014.

Brussel, 27 MEI 2015

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS